

Mina Röstångabilder från 40-talet

Fotografering är min stora hobby och den började i mycket unga år. Jag minns när jag var uppe och lekte i ett oinrett vindsutrymme ovan på smedjan och upptäckte en dörr till ett litet utrymme under snedtaket. Där inne var ett väggfast bord längs med väggen och över det två glödlampor varav en var röd och lyste väldigt svagt. På bordet stod det fyrkantiga skålar och där låg en liten träram med glas och med lucker som man kunde öppna. Jag hade hittat fars mörkrum som stått oanvänt under flera år.

När jag blev lite äldre började jag med att kopiera mina bilder. Filmen kunde jag inte framkalla så det fick fotografen göra, men kopiera kunde jag men alla mina bilder fick svarta kanter, jag hade inte kommit på att man kunde ha en pappersram av svart papper som gjorde att kanterna inte blev belysta och således förblev vita.

Rätt snart köpte jag en framkallningsdosa så att jag även kunde framkalla filmen och så byggde jag en förstoringsapparat av en gammal 9 x 12 kamera och så var mitt mörkrum färdigutrustat.

Kameror på 40-talet var helt manuella, man fick ställa in avståndet genom att vrida på objektivet och för att få rätt exponering ställde man in exponeringstid och bländare. I filmförpackningen var det en liten tabell där det för olika motiv såsom, fullt solsken, i skugga, snömotiv osv. fanns uppgifter på bländare för en exponeringstid på 1/25 sekund. Sen kunde man själv välja andra värden för ett "snäpp" kortare tid kompenseras av ett "snäpp" större bländare.

Att fotografera med blixten var som att skjuta av ett litet fyrverkeri. Själva blixten var en liten påse något större än dagens tepåsar och som innehöll magnesiumpulver. Man hängde upp blixten, öppnade kamerans slutare (det fick inte vara för ljust i rummet) och tände blixten med en tändsticka. Så small det, rummet lystes upp och så bildades ett ordentligt rökmoln.

Min första bild utanför familj och kompiskrets tog jag 1946 när man firade att det var 100 år sedan den första delen av folkskolan vid kyrkan byggdes.

Jansson var fotograf i Röstånga och kom dit för att ta en gruppbild. Han hade en ny typ av blixten där man hällde magnesiumpulvret i en

Röstångas båda lärarpar från vänster Anna och Martin Simonsson, Herta och Edgard Håkansson, sitter här framför svarta tavlan i Edgard Håkanssonskolsal för 3:e och 4:e klasserna.

behållare som var fäst vid ett handtag så man kunde hålla blixten i handen. Jag var imponerad, en sådan skulle jag vilja ha. I handtaget fanns en tändanordning troligen liknande den som i dag finns i cigarettändare. Problemet var bara att han inte lyckades tända pulvret så det blev ingen blixten och Jansson packade samman sina grejor och gick hem. Håkansson vill att jag skulle hämta min kamera och så hämtade han sina fotolampor, som han använde då han småfilmade för han ville ha en bild som minne från detta jubileum. Jag ställde upp min kamera på ett stativ och kunde då ta ovanstående bild.

PROGRAM

Sång: Skolans Dag

Hälsningsanförande

Prolog: Förr och nu

Historik

Sång: Här är den bygden...

Sverige

Kaffeservering

Sång: Ett knippe gamla skolsånger

Teaterpjäs: Springpojke söker plats

Avslutning

Av lärare Simonsson fick jag rådet att fotografera det som finns i dag för det blir med tiden gammalt och kommer att ändras och

"Springpojke söker jobb" med Ulla Pålsson och Lena Bengtsson.

kanske försvinna. Det tyckte jag inte var så spännande och när jag nu letar igenom mina negativ från 40-talet så blev det heller inte många sådan bilder.

Världskriget pågick för fullt och det fanns mili-

Här en bild av 4-ans gård som sedermera eldhärjades.

tärer förlagda i Röstånga. Det är klart att det gjorde intryck på oss grabbar, vi började också att leka militär här uppe på 4-ans gård. Vi lärde oss att marschera i led, gör halt och vänster om alltså lite exercis. Plutonchef var Nisse Sonesson som var ett par år äldre än vi övriga. På kullen längst till höger i bilden grävde vi en skyttegrav för att kunna motstå det anfall, som vi befarade skulle komma från grabbarna på andra sidan bäcken.

Den 6 juni 1948 välte en utflyktsbuss i Härnäs, 15 personer skadades varav tre allvarligt, som fördes i ambulans till Ängelholms lasarett. Passagerarna fick hjälpas ut genom krossade fönster. De flesta skadade hade fått skärsår. Föraren uppgav att styrinrättningen hade låst sig.

Utredning visade att det var inga fel på styrinrättningen utan bussen hade kommit för nära vägkanten och ned i gropen och kanat iväg 33 meter innan den törnade emot några stenar och välte.

*T. f. Landsfiskalassistenten F Bjärring och polis-
uppsyningsman Ingemansson utredde olyckan.*

Jag hade inlett ett samarbete med H E Larsson som var frisör i Röstånga med dessutom lokal reporter för tidningen Skåningen. Han skrev och jag fotograferade och då gällde det att snabbt få filmen framkallad och kopierad, jag brukad klara det på mindre än två timmar.

Nyårsdagen 1950 mördades Alfrida Pettersson i sitt hem i Röstånga. Mördaren var Gunnar Sjöberg som hyrde hos Alfrida Pettersson och avsikten var att komma i besittning av 5000 kronor som han sett fanns i hennes lägenhet.

Efter mordet slängde han ned offret i källaren

Landsfiskal Holmberg visar blodfläcken i Alfrida Petterssons sovrum.

för att det skulle se ut som en olyckshändelse. Mordet utreddes av landsfogde Alf Eliasson och landsfiskal Th Holmberg.

Landsfogde Alf Eliasson visar källartrappan där Alfrida Pettersson kastades ned.

Detta var Eliassons första mordutredning och han blev sedermera länspolismästare. En av journalisterna som bevakade mordutredningen var Bengt Bedrup som sedan blev känd sportreporter i TV.

Text och foto: Carl Risberg, Stockamöllan